

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΕΝΑΡΙΟ

Συνοπτική Παρουσίαση

Τίτλος

«Η ΆΛΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ»

Δημιουργός

Πέντας Μιλτιάδης

Εμπλεκόμενες Γνωστικές Περιοχές

Δίνεται έμφαση στη διδασκαλία της ενότητας «Η Άλωση της Πόλης» αλλά με διαθεματική προσέγγιση σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ και το ΑΠΣ, όπου μπορεί να γίνει σχεδιασμός διαθεματικών δραστηριοτήτων που να διευκολύνουν τη σύνδεση του μαθήματος της Ιστορίας με άλλα μαθήματα, όπως Γλώσσα, Γεωγραφία, Αισθητική Αγωγή, Μουσική, Πληροφορική μέσω των οποίων επιτυγχάνονται καλύτερα οι στόχοι της διδασκαλίας (Π.Ι., 2003).

Τάξεις στις οποίες μπορεί να απευθύνεται

Ε΄ τάξη Δημοτικού

Συμβατότητα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα

Ένα από τα μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου που προσφέρεται για διδασκαλία βασισμένη στο διαδίκτυο είναι η Ιστορία της Ε΄ τάξης. Στα πλαίσια λοιπόν του ΔΕΠΠΣ και με την αξιοποίηση του διαδικτύου θα αναπτύξουμε ένα Σχέδιο Εργασίας με θέμα: «Η Άλωση της Πόλης». Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές βασικές πληροφορίες για την Άλωση της Πόλης αλλά και να συναισθανθούν τα ιστορικά γεγονότα μέσα από τις υπερμεσικές δυνατότητες(εικόνα, ήχος, βίντεο κ.ά.)που παρέχουν πλέον οι ΤΠΕ.

Οργάνωση διδασκαλίας και απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Το μάθημα θα διεξαχθεί στο εργαστήριο πληροφορικής όπου υπάρχουν εγκατεστημένοι επτά ηλεκτρονικοί υπολογιστές κι ένας βιντεοπροβολέας (projector) . Προτείνεται η οργάνωση των μαθητών σε 7 ομάδες των 3 ατόμων. Στους υπολογιστές είναι εγκατεστημένα τα εξής λογισμικά: επεξεργαστής κειμένου (Word), Google Earth, Comic Strip Creator,

λογισμικό παρουσίασης (Power Point) και ο φυλλομετρητής Mozilla Firefox. Κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι βασικό μέλημα του εκπαιδευτικού πρέπει να είναι η σωστή επιλογή των ιστοσελίδων που θα διερευνήσουν οι μαθητές. Η επιλογή πρέπει να γίνεται με βασικά κριτήρια την αξιοπιστία, εγκυρότητα και τεχνική καταλληλότητα των ιστοσελίδων που χρησιμοποιούνται κάθε φορά.

Τεχνολογικά εργαλεία-Διαδικτυακοί τόποι:

Πέρα από τα βασικά παραδοσιακά μέσα (κιμωλία, πίνακας, στυλό, κ.ά.), θα γίνει χρήση του φύλλου συνεργατικής δραστηριότητας με βάση το οποίο θα εργαστούν οι ομάδες, του φύλλου συμπλήρωσης εργασιών για να κρατήσουν οι μαθητές σημειώσεις για τις αναζητήσεις τους, αλλά και θα χρησιμοποιηθεί ο εκτυπωτής για να εκτυπώσουν κείμενα και φωτογραφίες από το διαδίκτυο για τη μελέτη τους. Ακόμα θα χρησιμοποιηθεί η δυνατότητα του υπολογιστή για να ακουστούν μουσικές επιλογές ή ηχητικά ακούσματα σχετικά με το θέμα από ή από το διαδίκτυο, όπως π.χ. δημοτικά τραγούδια, και κυρίως θα γίνει χρήση του διαδικτύου για την πλοήγηση και διερεύνηση των παρακάτω ιστοσελίδων:

- <http://www.ime.gr/chronos/10/gr/p/pb9/pb9a.html>
- <http://www.manesis.gr/alosi/alosi.htm>
- <http://www.netschoolbook.gr/1453-chronicon.html>
- <http://img.pathfinder.gr/clubs/files/61405/58.html>
- <http://www.saint.gr/2493/saint.asp>

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Γνωστικό Αντικείμενο:

Η ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης το 1261 από τους Βυζαντινούς ανεβάζει στον αυτοκρατορικό θρόνο τη δυναστεία των Παλαιολόγων. Αναστηλωτής της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ήταν ο Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος. Η ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης δεν συνεπάγεται και την αποκατάσταση των συνόρων της αυτοκρατορίας, όπως αυτά είχαν διαμορφωθεί κατά τη μεσοβυζαντινή περίοδο. Μια σειρά από εσωτερικές κρίσεις, δυναστικές και θρησκευτικές έριδες, θα εμποδίσουν το κράτος να ακολουθήσει ενιαία πολιτική απέναντι στους πολυάριθμους εξωτερικούς εχθρούς του. Οι Ιταλικές πόλεις (Γένοβα, Βενετία) ισχυροποιούν τη θέση τους έναντι του Βυζαντίου, αναπτύσσουν σημαντικές εμπορικές δραστηριότητες και καταφέρνουν να αναμειχθούν στα εσωτερικά του κράτους. Παράλληλα, οι Τούρκοι, με τις αδιάκοπες επιδρομές τους, εξαπλώνονται στα εδάφη της αυτοκρατορίας και η επικείμενη κατάρρευση είναι αναπόφευκτη. Η άλωση της Κωνσταντινούπολης στις 29 Μαΐου 1453 από το σουλτάνο Μωάμεθ Β', που συμβατικά οριοθετεί και το τέλος της διαλυμένης Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, αποτελεί την κορυφαία πράξη στη

βαθμιαία υποταγή της βαλκανικής χερσονήσου στους Τούρκους, που είχε ξεκινήσει έναν αιώνα πριν.

Οι μαθητές θα πρέπει να:

- Γνωρίσουν βασικές πληροφορίες για την Άλωση της Πόλης και κυρίως τις συνθήκες που οδήγησαν σε αυτό το γεγονός.
- Εκτιμήσουν τις προσπάθειες των Βυζαντινών για να διατηρήσουν ελεύθερη την πόλη τους και να συναισθανθούν την αξία της ελευθερίας.
- Μάθουν να διερευνούν, να μελετούν και να κατανοούν ιστοσελίδες με περιεχόμενο που σχετίζεται με το μάθημα της Ιστορίας και να εξασκούνται στην έρευνα και στην αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο.

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

Οι μαθητές

- γνωρίζουν για τη στάση των Παλαιολόγων για την ένωση των Εκκλησιών
- γνωρίζουν τις σχέσεις του Βυζαντίου με τη δύση στα χρόνια των Παλαιολόγων
- γνωρίζουν τις συνθήκες που επικρατούν πριν την άλωση της Κωνσταντινούπολης.

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ:

4 διδακτικές ώρες. Πιο συγκεκριμένα, θα διατεθεί μια διδακτική ώρα στην τάξη για την προετοιμασία της όλης προσπάθειας. Στο Εργαστήριο Πληροφορικής θα απασχοληθούν οι μαθητές για ένα διδακτικό δίωρο και τέλος, θα προβλεφθεί και μια διδακτική ώρα στην τάξη ή και στο Εργαστήριο για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της μελέτης της κάθε ομάδας και για την τελική συζήτηση.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Διδακτική Προσέγγιση

Ως στρατηγική διδασκαλίας ακολουθείται η καθοδηγούμενη διερεύνηση κατά την οποία οι μαθητές ακολουθούν συγκεκριμένες διδακτικές υποδείξεις του εκπαιδευτικού και εμπλέκονται σε διερευνητικές και συνεργατικές δραστηριότητες (Ματσαγγούρας, 2000). Οι μαθητές χωρίζονται σε επτά ομάδες με 3 μέλη κι αυτό γιατί από έρευνες έχει διαπιστωθεί, ότι η συνεργασία στον υπολογιστή ολιγομελών ομάδων (2-3 μέλη), βοηθά τα μέλη να εξερευνούν το νέο ψηφιακό τοπίο (βλ. διαδίκτυο), να συνεργάζονται για την επίτευξη κοινών στόχων, να αλληλεπιδρούν

μεταξύ τους και με το μέσο με αποτέλεσμα να προωθείται η μάθηση και η ανάπτυξη κοινωνικών στάσεων και δεξιοτήτων (Σολομωνίδου, 2002). Τα μέλη της κάθε ομάδας αναλαμβάνουν συγκεκριμένα καθήκοντα στα οποία εναλλάσσονται εφόσον αυτό είναι δυνατόν. Ειδικότερα σε κάθε ομάδα, που αποτελείται από τρία μέλη ο ένα μαθητής είναι ο συντονιστής της ομάδας και ο ρόλος του είναι να συντονίζει την ομάδα στην αναζήτηση με βάση το φύλλο εργασίας, ο άλλος είναι ο χειριστής του ποντικιού και υπεύθυνος για τη διερεύνηση των ιστοσελίδων και ο τρίτος είναι ο γραμματέας της ομάδας, ρόλος του οποίου είναι η καταγραφή των απαντήσεων στις ερωτήσεις του φύλλου εργασίας (Καράμηνas, 2004). Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να απαντήσει σε Φύλλο Εργασίας που έχει προετοιμάσει από πριν ο εκπαιδευτικός. Το αντικείμενο διερεύνησης της κάθε ομάδας είναι διαφορετικό μιας και επιδίωξή μας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές στα πλαίσια του Σχεδίου Εργασίας όλες τις πληροφορίες σχετικά με την Άλωση. Ακόμα, κάθε ομάδα μπορεί να επιλέξει το όνομα της και να προσφωνείται με αυτό από τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές (Τριλιανός, 2000).

Όταν θα εισέλθουν οι ομάδες στο Εργαστήριο Πληροφορικής κάθονται σε συγκεκριμένο υπολογιστή και παραλαμβάνουν το Φύλλο Εργασίας. Το μελετούν προσεκτικά όλοι μαζί και κατόπιν ξεκινούν τη διερεύνηση, τη μελέτη και την απάντηση των ερωτημάτων με την βοήθεια και την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού.

Αφού οι ομάδες ολοκληρώσουν τις εργασίες τους, επιστρέφουν στην τάξη ή παραμένουν στο Εργαστήριο και αρχίζει η παρουσίαση από τον εκπρόσωπο ή τους εκπροσώπους της κάθε ομάδας. Ο εκπαιδευτικός έχει ρόλο συντονιστικό, ζητά διευκρινίσεις, δίνει το λόγο και στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, γενικά επιβλέπει τις παρουσιάσεις και φροντίζει για την τήρηση του χρόνου (Τριλιανός, 2000-Ματσαγγούρας, 2000). Μόλις τελειώσουν οι παρουσιάσεις από τις ομάδες ακολουθεί συζήτηση για όλη την εργασία με τη συμμετοχή όλων των μαθητών, συζητούνται τα αποτελέσματα, αν επιτεύχθηκαν οι αρχικοί στόχοι και αναφέρονται τυχόν δυσκολίες που παρατηρήθηκαν.

Εργασία στο Εργαστήριο Πληροφορικής:

Όταν θα εισέλθουν οι ομάδες στο Εργαστήριο Πληροφορικής κάθονται σε συγκεκριμένο υπολογιστή και παραλαμβάνουν το Φύλλο Εργασίας. Το μελετούν προσεκτικά όλοι μαζί και κατόπιν ξεκινούν τη διερεύνηση, τη μελέτη και την απάντηση των ερωτημάτων με την βοήθεια και την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού. Τα Φύλλα Εργασίας παρατίθενται στο Παράρτημα.

Παρουσίαση Εργασιών:

Αφού οι ομάδες ολοκληρώσουν τις εργασίες τους, επιστρέφουν στην τάξη ή παραμένουν στο Εργαστήριο και αρχίζει η παρουσίαση από τον εκπρόσωπο ή τους εκπροσώπους της κάθε ομάδας. **Ο εκπαιδευτικός έχει ρόλο συντονιστικό**, ζητά διευκρινίσεις, δίνει το λόγο και στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, γενικά επιβλέπει τις παρουσιάσεις και φροντίζει για την τήρηση του χρόνου (Τριλιανός, 2000-Ματσαγγούρας, 2000).

Μόλις τελειώσουν οι παρουσιάσεις από τις ομάδες ακολουθεί συζήτηση για όλη την εργασία με τη συμμετοχή όλων των μαθητών, συζητούνται τα αποτελέσματα, αν επιτεύχθηκαν οι αρχικοί στόχοι και αναφέρονται τυχόν δυσκολίες που παρατηρήθηκαν. Επιπλέον καταγράφονται οι ιδέες και οι προτάσεις όλων των μαθητών για τη συγκέντρωση όλων των Φύλλων Εργασίας, την επεξεργασία τους για τη δημιουργία ενιαίου φακέλου με το θέμα που διερεύνησαν, αποφασίζεται η τυχόν δημοσιοποίησή του στην εφημερίδα ή στην ιστοσελίδα της τάξης ή του σχολείου, και τέλος προτείνονται άλλα θέματα προς διερεύνηση ή και συμπληρωματική μελέτη.

Αξιολόγηση:

Η αξιολόγηση της προσπάθειας των μαθητών γίνεται κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας, όπου ο εκπαιδευτικός περιφέρεται σε όλες τις ομάδες, τις καθοδηγεί και τις διευκολύνει στις απαντήσεις αλλά και στην τελική παρουσίαση των εργασιών στο τέλος της διδασκαλίας. Επίσης μετά από κάθε δραστηριότητα οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν σχετικές ασκήσεις, Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημάνουμε, ότι σκοπός αυτής της δραστηριότητας δεν είναι η αξιολόγηση αυτή καθαυτή, αλλά η ενθάρρυνση των μαθητών να λειτουργούν και να δουλεύουν ομαδικά, να χαίρονται το αποτέλεσμα της ομαδικής προσπάθειας και να παρωθούνται ο ένας από τον άλλο. Βέβαια, με τα Φύλλα Εργασίας, τη συμπλήρωση σχετικών ασκήσεων αλλά και την εποπτεία καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας, ο εκπαιδευτικός σχηματίζει και διαμορφώνει αντίληψη για όλους τους μαθητές του.